

باسمه تعالی

صور تجلسه شورای اخلاق دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

جلسه شورای اخلاق دانشگاه در ساعت ۱۳ روز چهارشنبه مورخ ۹۸/۱۰/۱۱ با حضور ریاست محترم دانشگاه و اعضای محترم شورا تشکیل گردید. در ابتدا آیاتی از قرآن مجید تلاوت گردید.

دستور جلسه

- ۱) ارائه گزارش "چالش‌های پیش‌رو برای نهادینه نمودن حداقل‌های اخلاق رفتار حرفه‌ای در سطح شبکه‌های بهداشت و درمان (خانه‌های بهداشت و مراکز جامع خدمات سلامت و ستاد شبکه) و اقدامات مربوطه" توسط آقای دکتر صادقیان نماینده محترم معاون بهداشتی دانشگاه.
- ۲) ارائه گزارش "چالش‌های پیش‌رو برای نهادینه نمودن حداقل‌های اخلاق رفتار حرفه‌ای در معاونت دانشجویی فرهنگی در سطح دانشگاه و اقدامات مربوطه" توسط آقای دکتر حسینی معاون محترم دانشجویی فرهنگی دانشگاه.
- ۳) ارائه گزارش "چالش‌های پیش‌رو برای نهادینه نمودن حداقل‌های اخلاق رفتار حرفه‌ای در سطح دانشکده‌ها و دانشگاه در حوزه پژوهشی و اقدامات مربوطه" توسط سرکار خانم دکتر حق جوی معاون محترم پژوهشی دانشگاه.
- ۴) طرح فرمایشات آقای دکتر نعمت‌بخش و هرم آقای دکتر نوراللهیان در همایش ۹۸/۹/۱۴، تا مشخص شود برای توسعه اخلاق و رفتار حرفه‌ای در حوزه‌های مختلف دانشگاه چه باید کرد.

گزارش عملکرد کمیته‌های تخصصی معاونت‌های دانشگاهی

جناب آقای دکتر شیری نماینده محترم کمیته اخلاق در بهداشت دانشگاه: ایشان توضیحاتی پیرامون نحوه شکل‌گیری این کمیته و شروع به کار آن و روندی که تاکنون در مرکز بهداشت استان طی کرده‌اند، اشاره نمودند. خلاصه‌ای از توضیحات ایشان به قرار زیر می‌باشد:

از سال ۱۳۹۷ به دلیل عدم وجود آئین‌نامه کشوری اخلاق در این حوزه و تأکید مسئولین وزارت (جناب آقای دکتر شریعتی و آقای دکتر اسلامی) بر انجام این کار در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، جلساتی با حضور مسئولین مرکز بهداشت استان و با حضور و راهنمایی آقای دکتر شمس و آقای دکتر کشاورزبان با هدف تدوین پیش‌نویس آئین‌نامه اخلاق در بهداشت تشکیل شد. روند عملی کار اینگونه پیگیری شد که از دید مسئولین و کارشناسان حوزه معاونت بهداشتی، مسائل اخلاق و رفتار حرفه‌ای اولویت‌دار در بهداشت (در سطح پیشگیری نظام ارائه خدمات سلامت) تعیین و برای حل آن‌ها برنامه‌ریزی لازم صورت گیرد. بعد از جمع‌بندی نظر همکاران در ستاد مرکز بهداشت استان، با وزن دهی، ۱۴ مسأله اخلاقی اولویت‌دار انتخاب شد. اولویت اول که بیشترین نمره را کسب نمود "رعایت نکردن صداقت در ثبت اطلاعات و در ارائه گزارش عملکرد" بود.

بیان مسئله:

✓ از موارد بسیار با اهمیت در ثبت اطلاعات و ارائه گزارش عملکرد، درستی و صحت داده‌هاست.

- ✓ با انجام راستی‌آزمایی‌های معمول از نظر زمانی و میدانی، متأسفانه در گذشته و حال، مواردی از ورود اطلاعات و گزارش‌های کذب در سطح پیشگیری نظام ارائه خدمات سلامت مشاهده می‌گردد.
- ✓ از دی ماه سال ۱۳۹۷ نظام تخصیص منابع پرداخت به پرسنل در حوزه معاونت بهداشت وزارت متبوع مبتنی بر عملکرد بوده است که براساس میزان خدمت ثبت شده در سامانه سیب و سایر سامانه‌های وزارتی اعتبارات توزیع می‌شود. در این نوع تخصیص و توزیع منابع، به جای پرداختن منصفانه به کیفیت و کمیت خدمات، اولویت بیشتر به کمیت خدمات داده می‌شود.
- ✓ کارکنان شاغل در واحدهای ارائه‌دهنده خدمات، در صورت عدم ثبت خدمات، براساس استانداردهای تعیین شده تعدیل می‌گردند که این مهم، بیشتر امنیت شغلی پرسنل قراردادی، شرکتی و ... را نشانه رفته است.
- ✓ در بررسی‌های میدانی و گزارش مدیران و کارشناسان فنی مشاهد گردیده که استانداردهای تعیین شده مبتنی بر حجم‌سنجی خدمات با توان علمی، فنی کارکنان و زیرساخت‌های موجود متناسب نمی‌باشد. به عنوان مثال برای خدمات مراقبین مرد و خدماتی که در سامانه‌های وزارتی ثبت نمی‌شود ملاکی مشخص نشده است و نیز جهت خدماتی که نیاز به زمان بیشتر جهت پیگیری و انجام دارد ضرایب مناسبی در نظر گرفته نشده است.
- ✓ از طرف دیگر به لحاظ مشکلات عدیده زیرساختی (سرعت کم اینترنت، شرایط فرهنگی و اجتماعی و ...) امکان ورود اطلاعات به صورت مطلوب در زمان مقرر وجود ندارد و از طرفی این موضوع نه تنها بر پرداخت‌های مبتنی بر عملکرد کارکنان و شبکه، اثر سوء می‌گذارد بلکه بر تصمیم‌سازی‌ها، برنامه‌ریزی‌ها، تخصیص منابع، توزیع اعتبارات برای نظام ارائه خدمات نیز تأثیر منفی گذاشته که این مهم، باعث اختلال در روند ارائه خدمات کیفی می‌گردد و بستری برای ورود اطلاعات کمی کاذب و به تبع آن، ارائه گزارش عملکرد ناصحیح به مراجع بالادستی و پایین‌دستی می‌گردد.

منابع موجود:

- ✓ امکان استفاده از تکنیک‌های علمی توافق‌سنج (روش دلفی) موضوعات اخلاقی در این حوزه
- ✓ وجود تیم با تجربه و علاقه‌مند مدیریتی و کارشناسی گروه‌های مختلف این معاونت
- ✓ داشتن نظام نظارتی به صورت هفتگی، ماهیانه، فصلی و ... از واحدهای زیرمجموعه در شهرستان‌ها
- ✓ امکان استفاده از اطلاعات موجود در سامانه سیب و داشبورد مدیریت اطلاعات سلامت

موانع موجود:

- ✓ آگاهی ناکافی همکاران از اصول اخلاق حرفه‌ای
- ✓ آگاهی ناکافی ناظرین استانی و شهرستانی نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای
- ✓ نظارت ناکافی در مورد موضوعات اخلاق حرفه‌ای در نظام ارائه خدمات از جانب مدیران، کارشناسان ستادی و پزشکان مراکز
- ✓ نقش پر رنگ نظام پرداخت مبتنی بر عملکرد کارکنان براساس تعداد خدمات می‌باشد نه کیفیت خدمات
- ✓ نداشتن امنیت شغلی از جهت ادامه کار برای کارکنان قراردادی و شرکتی که به خدمات کیفی بیشتر اهمیت می‌دهند تا خدمات کمی

✓ کارآمدی پایین نظام تشویق و تنبیه کارکنان

✓ وجود دستورالعمل‌های وزارتی (توجه ناعادلانه به کیفیت و کمیت خدمات که اولویت بیشتر به کمیت خدمات داده می‌شود)

✓ زیرساخت ارتباطی ناکافی

✓ کم‌توجهی و نگاه متفاوت مدیران، کارشناسان، ناظرین به اخلاق حرفه‌ای

✓ مقایسه ناعادلانه میان کاربران سامانه به جهت کمیت خدمات بدون در نظر گرفتن شرایط اختصاصی و جغرافیایی شهرستان محل خدمت و همچنین برنامه مرتبط با خدمات انجام گرفته

✓ فاصله بین آموزش‌های علمی و اخلاقی در سطح دانشگاه‌ها

✓ عدم وجود سازوکار مناسب جهت راستی‌آزمایی

هدف کلی:

افزایش صداقت در ثبت اطلاعات و ارائه گزارش عملکرد توسط کارکنان

اهداف اختصاصی:

- (۱) افزایش آگاهی همکاران از اصول اخلاق حرفه‌ای
- (۲) افزایش آگاهی ناظرین استانی و شهرستانی نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای
- (۳) افزایش کیفی و کمی نظارت در مورد موضوعات اخلاق حرفه‌ای
- (۴) ارتقاء اثربخشی اصول اخلاقی در نظام ارائه خدمات از جانب مدیران، کارشناسان ستادی و پزشکان مراکز
- (۵) کارآمدسازی نظام نظارتی برای شرایط تمدید قرارداد و ادامه کار
- (۶) قوی‌تر نمودن نظام تشویقی برای کارکنانی که در ورود اطلاعات و ارائه گزارش، صداقت داشته و در این زمینه کوشا هستند.
- (۷) افزایش هزینه بازدارندگی برای موارد اثبات شده ورود ناصحیح اطلاعات و گزارش‌های غلط
- (۸) لحاظ شدن موضوعات اخلاقی در نظام ارزشی کارکنان ارائه‌دهنده خدمات سلامت

در ادامه گزارش، ایشان به جدول گانت فعالیت‌های مرتبط با مسأله اخلاقی اولویت داده شده آن معاونت و زمانبندی فعالیت‌ها اشاره نمودند. در انتها نیز از شورای اخلاق تقاضای تداوم مشارکت کارشناسان تخصص‌های حوزه اخلاق و ... را خواستار شدند.

سرکار خانم کریمی نماینده محترم کمیته اخلاق در امور فرهنگی دانشجویی دانشگاه: گزارش "چالش‌های پیش‌رو برای نهادینه نمودن حداقل‌های اخلاق رفتار حرفه‌ای در معاونت دانشجویی فرهنگی در سطح دانشگاه و اقدامات مربوطه" را به قرار زیر ارائه نمودند:

شاخصه‌های توسعه اخلاق حرفه‌ای در معاونت دانشجویی فرهنگی شامل مدیریتی، آموزشی، اخلاقی، مالی و فردی می‌باشد.

اقدامات معاونت دانشجویی فرهنگی در جهت توسعه اخلاق حرفه‌ای:

(۱) مداخله در سطح دانش و نگرش با آموزش و توانمندسازی کارکنان حوزه معاونت در جهت توسعه اخلاق حرفه‌ای:

کارگاه‌های آموزشی اخلاق حرفه‌ای در ۶ جلسه ۲ ساعته و با اهداف رفتاری جاری‌سازی اخلاق حرفه‌ای برای کارکنان طراحی و توسط جناب آقای دکتر عقدک اجرا گردید.

اهداف آموزشی در هر جلسه به شرح زیر بود:

جلسه اول: آموزش مبانی و اصول کلی فلسفه اخلاق حرفه‌ای در سازمان و مصادیق و انگاره‌های اخلاق حرفه‌ای

جلسه دوم: آشنایی با مبانی سازمان و مدیریت و جایگاه اخلاق در این حیطة

جلسه سوم: شناسایی و اولویت‌بندی مسائل و مشکلات اخلاق حرفه‌ای در حوزه معاونت از طریق بارش افکار در گروه‌های تخصصی از کارکنان در هر حوزه (آسیب‌شناسی اخلاق حرفه‌ای)

جلسه چهارم: ارائه گزارش‌های اخلاقی توسط کارکنان

جلسه پنجم: به اشتراک گذاشتن افکار و نظرات کارکنان در جهت حل چالش‌ها و مشکلات اخلاقی بارز (پیشنهادات مداخله‌ای)

جلسه ششم: جمع‌بندی جلسات قبلی و پرسش و پاسخ

(۲) اقدامات انجام شده در خصوص اجرای بسته اعتلای اخلاق حرفه‌ای (کانون‌ها و انجمن‌ها):

➤ تشکیل انجمن علمی اخلاق حرفه‌ای در دانشکده بهداشت و تدوین اساسنامه اولیه تحت نظر معاونت دانشجویی دانشکده.

➤ تشکیل هیأت مؤسس کانون اخلاق حرفه‌ای (اساسنامه بررسی و برای تغییرات به هیأت مؤسس تحویل داده شد).

➤ تشکیل جلسات هم‌اندیشی با دبیران ۱۵ کانون فعال در دانشگاه با هدف:

✓ ارتقاء دانش دبیران و اعضاء شورای مرکزی کانون‌های دانشجویی در حوزه اخلاق حرفه‌ای

✓ شناسایی شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای در هر کانون

✓ نظارت بر حسن اجرای شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای در هر کانون توسط دبیران کانون‌ها

✓ حمایت و ارائه خدمات جهت اجرایی نمودن شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای در برگزاری هر برنامه (برگزاری کارگاه‌های تخصصی برای هر کانون و مجمع و...)

سرکارخانم دکتر یآوری متخصص و مدرس اخلاق پزشکی دانشگاه: ایشان به ارائه گزارش "چالش‌های پیش‌رو برای نهادهای

نمودن حداقل‌های اخلاق رفتار حرفه‌ای در سطح دانشکده‌ها و دانشگاه در حوزه پژوهشی و اقدامات مربوطه" به شرح زیر پرداختند:

وظایف کمیته اخلاق در پژوهش:

(۱) تأسیس و پایش فعالیت کمیته‌های سازمانی:

در حال حاضر کمیته‌ی سازمانی دانشکده پزشکی و معاونت تحقیقات و فناوری فعال بوده و کمیته‌ی سازمانی مرکز آموزشی- درمانی الزهرا (س)، خاص اعضای هیأت علمی که با سابقه کار کمتر از ۵ سال هستند و نیز کمیته‌ی سازمانی دانشکده‌های پرستاری، مدیریت و توانبخشی در شرف تأسیس می‌باشند که این کمیته به دلیل پرداختن به موضوع‌های تحقیقی به صورت اختصاصی‌تر، از کمیته‌ی سازمانی معاونت تحقیقات و فناوری مستقل شدند. البته کمیته‌ی سازمانی مطالعات حیوانی نیز در شرف تأسیس می‌باشد.

گزارش عملکرد کمیته سازمانی اخلاق در پژوهش دانشکده پزشکی:

✓ تعداد طرح‌های مطرح شده از مهر ۹۷ تا کنون ۹۷۷، تعداد طرح‌های تصویب شده ۸۶۵، تعداد طرح‌های در لیست انتظار ۱۱۲ و میانگین زمان تعیین تکلیف هر طرح ۱ ماه است.

گزارش عملکرد کمیته سازمانی اخلاق در پژوهش معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه:

شروع فعالیت این کمیته در ۱۳۹۷ می‌باشد و شرح وظیفه آن طبق آئین‌نامه مربوطه پیگیری می‌گردد. ۱۰۳۳ طرح / پایان نامه تحقیقاتی به تأیید اخلاقی این کمیته رسیده و ۱۲۰ مورد در حال حاضر در دست بررسی این کمیته است.

۲) برنامه‌ریزی جهت توانمندسازی اعضای هیأت علمی، محققین و دانشجویان در زمینه اخلاق:

✓ برگزاری کارگاه‌های متعدد در زمینه اصول اخلاق در پژوهش، کارآزمایی بالینی، مطالعات حیوانی، انتشار آثار پژوهشی و

۳) بررسی و تصویب رعایت ضوابط اخلاقی پروپوزال‌ها با موضوع‌های خاص:

✓ شامل پروپوزال‌هایی با موضوعات شبیه‌سازی، سلول درمانی، سلول‌های بنیادی و طرح‌های بین‌المللی

اقدامات خاص مرتبط با مطالعات حیوانی:

✓ برگزاری کارگاه‌های تخصصی اصول اخلاقی در مطالعات حیوانی برای گروه‌های ذینفع

✓ ثبت شناسنامه مراکز تکثیر، پرورش، نگهداری و استفاده از حیوانات آزمایشگاهی

✓ استانداردسازی مراکز تکثیر، پرورش، نگهداری و استفاده از حیوانات آزمایشگاهی

۴) نظارت و ارزیابی روند اجرای کارآزمایی‌های بالینی در دست اجرا:

✓ طبق دستورالعمل پایش عملکرد حداقل ۱۰٪ کارآزمایی‌های بالینی و ۱۰٪ مطالعات حیوانی بایستی مورد نظارت کمیته اخلاق قرار گیرند.

۵) بررسی شکایات مربوط به اخلاق در حوزه اخلاق در پژوهش:

کمیته دانشگاهی اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان از نیمه دوم سال ۱۳۹۷ تاکنون ۱۶ جلسه تشکیل داده است.

موضوع‌های عمده مطروحه در جلسات کمیته دانشگاهی اخلاق:

- ✓ ۲ مورد اتهام داده‌سازی و به نتیجه رسیدن ۲ مورد داده‌سازی
- ✓ ۹ مورد اصلاح فرآیند تأیید اخلاقی چاپ مقالات انگلیسی و فارسی
- ✓ تأیید ۲ مورد طرح پژوهشی رد شده پس از انجام اصلاحات
- ✓ تأیید ۵ مورد درخواست اخذ کد اخلاق پس از انجام اصلاحات
- ✓ بلا مانع اعلام شدن ۳ مورد صدور مجوز برای شروع مطالعه در مراکز تحقیقاتی دانشگاه
- ✓ رسیدگی به ۱۲ مورد شکایات مربوط به قوانین authorship
- ✓ ارائه ۱ مورد شکایت به کمیته محترم ملی بعد از دو بار مطرح شدن در جلسات کمیته دانشگاهی اخلاق

مذاکرات

در صورت تمایل به دریافت متن مربوط به مذاکرات جلسه، می‌توانید به ایمیل شورای اخلاق علوم پزشکی دانشگاه به نشانی ethicscouncil1397@gmail.com درخواست خود را اعلام فرمائید. ان‌شاءالله طی ۳ روز اداری بعد از دریافت ایمیل شما، متن مذاکرات را دریافت خواهید نمود.

مصوبات

- (۱) با توجه به تقاضاهای مکرر کمیته‌های تخصصی اخلاق در معاونت‌های دانشگاهی و نیز کمیته‌های توسعه اخلاق در علوم سلامت و رفتار حرفه‌ای در دانشکده‌ها در رابطه با حضور متخصصین اخلاق پزشکی در آن کمیته‌ها، مقرر شد گروه اخلاق در علوم سلامت دانشگاه مشابه قبل در جلسات این کمیته‌ها طبق برنامه‌های از قبل اعلام شده همکاری نماید.
- (۲) کمیته‌های تخصصی معاونت‌های دانشگاهی و کمیته‌های توسعه اخلاق دانشکده‌ای، به منظور حل مسائل اولویت‌دار اخلاق در علوم سلامت و رفتار حرفه‌ای در حوزه خود، با استفاده از مراحل و گام‌های فلوچارت و نیز مدل برنامه‌ریزی حل مسأله اخلاقی که به پیوست صورتجلسه می‌باشد، اقدام نمایند. در صورت عدم یافتن راه حل در طی این مراحل، آخرین راهکار متوسل شدن به وضع مصوبات جدید باشد.
- (۳) با توجه به تقاضای ریاست محترم دانشکده پزشکی در رابطه با آموزش دانشجویان پزشکی پسر در بخش زنان و زایمان کمیته‌ای با نظر ریاست محترم دانشگاه تا پایان بهمن ماه، جهت بررسی همه جانبه این مسأله تشکیل و نظر خود را به مبادی قانونی دانشگاه منعکس نماید. این مصوبه توسط دانشکده پزشکی پیگیری و پس از حصول نتیجه، گزارش پیشرفت در جلسه شورای اخلاق اردیبهشت ۹۹ ارائه گردد.
- (۴) با توجه به سابقه طولانی اجرای ضوابط و مقررات و آئین‌نامه‌های اخلاق در پژوهش، ضرورت دارد تأثیر اجرای آنها بر ارتقاء و توسعه اخلاق‌مداری، بررسی و راهکارهای تعالی اخلاق در پژوهش در دانشگاه پیگیری گردد. این مصوبه توسط معاونت محترم پژوهشی پیگیری گردد و گزارش پیشرفت در جلسه شورای اخلاق اردیبهشت ۹۹ ارائه گردد.

(۱) با توجه به مصوبه ۱ جلسه شورای اخلاق دانشگاه در تاریخ ۹۸/۶/۱۳، ارائه خلاصه گزارشی از "چالش‌های پیش‌رو برای نهادینه نمودن حداقل‌های اخلاق رفتار حرفه‌ای در حوزه آموزشی و اقدامات مربوطه" توسط جناب آقای دکتر صبری معاون محترم آموزشی دانشگاه.

(۲) با توجه به مصوبه ۱ جلسه شورای اخلاق دانشگاه در تاریخ ۹۸/۶/۱۳، ارائه خلاصه گزارشی از "چالش‌های پیش‌رو برای نهادینه نمودن حداقل‌های اخلاق رفتار حرفه‌ای در حوزه درمان و اقدامات مربوطه" توسط جناب آقای دکتر کلیدری معاون محترم درمان دانشگاه.

(۳) تبیین چگونگی تعامل هر چه بیشتر بین دانشگاه و نظام پزشکی اصفهان به منظور ارتقاء کمی و کیفی اخلاق‌مداری صاحبان حرف در حوزه سلامت با توجه به آئین‌نامه‌های موجود.

(۴) تعیین تاریخ جلسات شورای اخلاق دانشگاه در سال ۱۳۹۹

(۵) تعیین تاریخ گزارش‌دهی نوبت دوم کمیته‌های تخصصی اخلاق در دانشگاه

تاریخ	کمیته اخلاق در معاونت
۹۹/۱/	غذا و دارو
۹۹/۲/	توسعه مدیریت و منابع انسانی
۹۹/۳/	بهداشت
۹۹/۴/	پژوهش - دانشجویی فرهنگی
۹۹/۵/	آموزش
۹۹/۶/	درمان